

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Miljørapport

Bekendtgørelse om udpegning og
administration mv. af
drikkevandsressourcer

Juli 2013

Titel:

Miljørapport for bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer.

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2013

Indhold

1. Ikke-teknisk resumé af miljørapporten.....	5
1.1 Bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer	5
1.2 Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt, eksisterende miljøproblemer og miljøstatus	6
1.3 Indvirkning på miljøet	7
1.4 Alternativer	8
1.5 Foranstaltninger til at begrænse væsentlige negative indvirkninger på natur og miljø, alternativer samt overvågning	8
1.6 Videre procedure.....	9
2. Indledning	10
2.1 Baggrund for miljøvurderingen.....	10
2.2 Miljørapporten	11
3. Bekendtgørelsens indhold, hovedformål og forbindelse med andre planer	12
3.1 Bekendtgørelsens indhold og hovedformål	12
3.2 Bekendtgørelsens bestemmelser	13
3.2.1 Byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser	14
3.2.2 Afgørelser inden for nitratfølsomme indvindingsområder	14
3.3 Bekendtgørelsens forhold til andre relevante planer	15
3.3.1 Indsatsplaner	15
4. Nuværende miljøstatus.....	16
4.1 Generelt	16
4.2 Områder med drikkevandsinteresser	16
4.3 Områder med særlige drikkevandsinteresser	16
4.4 Følsomme indvindingsområder	16
4.5 Indsatsområder.....	17
5. Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt.....	18
5.1 Generelt	18
5.2 Flora, fauna og den biologiske mangfoldighed.....	18
5.3 Befolkningen og landbrugsarealer	18
5.4 Menneskers sundhed og vand	19
5.5 Materielle goder	19
5.6 Jordbund, luft, klimatiske faktorer, kulturarv, landskab, arkitektonisk og arkæologisk arv	19
6. Relevante eksisterende miljøproblemer	20
6.1 Biologisk mangfoldighed, herunder flora og fauna	20
6.2 Befolkningen og landbrugsarealer	20
6.3 Menneskers sundhed	20
7. Relevante miljøbeskyttelsesmål.....	22
8. Den sandsynlige indvirkning på miljøet	23
8.1 Indledning	23
8.2 Drikkevandsinteresser	23

8.2.1	Indvirkning på den biologiske mangfoldighed samt flora og fauna	24
8.2.2	Indvirkning på befolkningen, landbrugsarealer mv.	24
8.2.3	Indvirkning på menneskers sundhed.....	24
8.2.4	Indvirkning på jordbund, luft og klimatiske faktorer.....	24
8.2.5	Indvirkning på materielle goder	25
8.2.6	Indvirkning på kulturarv	25
8.2.7	Indvirkning på landskab	25
8.3	Følsomme indvindingsområder og indsatsområder	25
8.3.1	Indvirkning på den biologiske mangfoldighed samt flora og fauna	25
8.3.2	Indvirkning på befolkningen, landbrugsarealer m.v.	25
8.3.3	Indvirkning på menneskers sundhed.....	26
8.3.4	Indvirkning på materielle goder	26
8.3.5	Indvirkning på kulturarv	26
8.3.6	Indvirkning på landskab	26
9.	Foranstaltninger for at undgå og begrænse væsentlige negative indvirkninger	27
10.	Alternativer.....	28
10.1	Bekendtgørelsen	28
10.2	0-alternativ.....	28
11.	Overvågning	29

1. Ikke-teknisk resumé af miljørapporten

Miljøvurderingen beskriver de sandsynlige væsentligste effekter på miljøet ved ikrafttræden af bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer. Miljørapporten er udarbejdet i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009, miljøvurderingsloven).

Bekendtgørelsens miljøpåvirkning vurderes samlet set som en betydelig positiv påvirkning, også for andre miljøforhold end grundvandsressourcen.

Miljørapporten er udarbejdet på baggrund af en scopingfase på to uger fra den 2. juli 2013. Her blev der foretaget en nærmere afgrænsning af, hvilke miljømæssige forhold der især forventes påvirket af bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer. Scoping'en har ikke medført vurderinger for yderligere forhold inden for bekendtgørelsens område. Et enkelt høringssvar vedrører de vandplaner, der nu er i høring, og vil derfor ikke blive vurderet i denne sammenhæng.

1.1 Bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer

Bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer sendes i høring med denne miljørapport som følge af, at Naturstyrelsen er blevet opmærksom på en problemstilling vedrørende den formelle udpegning af drikkevandsressourcer. Den formelle udpegning skal ske i vandplanerne, og da der ikke foreligger endelige vandplaner, vil Naturstyrelsen med hjemmel i lov nr. 571 af 24. juni 2005 (ændring af planloven) foretage den formelle udpegning, der skal gælde, til vandplanerne, der er i høring i øjeblikket er vedtaget. Bekendtgørelsen ændrer ikke ved udkast til vandplaner eller vandplanernes offentlighedsprocedure.

Formålet med bekendtgørelsen er at sikre den formelle udpegning af områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder. Bekendtgørelsen ændrer ikke ved det faglige grundlag, som kommuner og regioner allerede har modtaget fra Naturstyrelsen i forbindelse med de løbende afslutninger af den statslige grundvandskortlægning. Der er således alene tale om en formel udpegning af områderne i overensstemmelse med den faglige kortlægning og afgrænsning af områderne.

Bekendtgørelsen udpeger drikkevandsressourcer, dvs. områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder i Danmark. Bekendtgørelsen fastlægger ligeledes bindende retningslinjer for placering af forurenende virksomheder og byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser samt for afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven inden for følsomme indvindingsområder.

Bekendtgørelsen er formelt set et landsplandirektiv.

Frem til bekendtgørelsens ikrafttræden kan myndighederne fortsætte deres administration af lovgivning, hvor områderne ovenfor er nævnt. Naturstyrelsen har udarbejdet et vejledningsnotat af 2. juli 2013, der beskriver, hvordan kommuner og regioner skal forholde sig inden for godkendelse af husdyrbrug, vedtagelse af indsatsplaner, byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser, afgørelser efter råstofloven samt afgørelser, der vedrører jordforureningsloven.

Områderne, der vises i bekendtgørelsens bilag 1-3, er også en del af vandplanerne, der er i høring, og kan derudover ses på Danmarks Miljøportal (Miljøportalen).

1.2 Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt, eksisterende miljøproblemer og miljøstatus

Bekendtgørelsen fastlægger generelle regler og udpegninger. Bekendtgørelsen fastlægger ikke konkrete indsatser og medfører derfor alene en indirekte indvirkning på miljøforholdene. Bekendtgørelsen vurderes dog indirekte at kunne berøre den biologiske mangfoldighed, herunder flora og fauna, væsentligt, idet bekendtgørelsen vil kunne medføre, at der spredes mindre mængder nitrat og sprøjtemidler på de arealer, som plante- og dyreliv anvender.

Da bekendtgørelsen også fastsætter regler for afgørelser efter husdyrgodkendelsesloven og miljøbeskyttelsesloven, forventes landbrugsarealer ligeledes at blive væsentligt berørt, om end først når kommuner ved anvendelse af bekendtgørelsens regler træffer de pågældende afgørelser.

Anvendelse af nitrat og sprøjtemidler på bl.a. landbrugsarealer kan have en indvirkning på den biologiske mangfoldighed, herunder flora og fauna. Den samlede anvendelse af sprøjtemidler kan medføre en risiko for dyre- og planteliv. Herudover kan anvendelse af nitrat og sprøjtemidler på f.eks. landbrugsarealer udvaskes til overfladevande, hvor det under visse omstændigheder kan medføre problemer i forhold til vandmiljøet.

Tilførsel af nitrat og sprøjtemidler som følge af menneskelig aktivitet kan være en væsentlig årsag til forurening. I grundvand gør en overskridelse af grænseværdierne for nitrat og sprøjtemidler vandet uegnet som drikkevand.

Høje værdier af nitrat i grundvand kan også medføre problemer for overfladevande, idet grundvandet kan løbe til vandløb. I tørre perioder udgør grundvandet en betydelig del af vandføringen i vandløb.

Herudover kan punktkildeforureninger true grundvandsressourcen. Det er typisk fra jordforureninger, industriområder, nedslivningsanlæg, byer, veje og husdyrbrug, der sker forurening fra punktkilder.

Områder med drikkevandsinteresser er i Regionplan 2005 udlagt som områder, hvor der skal ske en generel beskyttelse af grundvandet. Områder med drikkevandsinteresser kortlægges ikke direkte gennem Miljøministeriets afgiftsfinansierede grundvandskortlægning (grundvandskortlægningen), men kan revideres i forbindelse med denne kortlægning.

Områder med særlige drikkevandsinteresser er udpeget på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning nr. 4 fra 1995, Udpejning af områder med særlige drikkevandsinteresser. Områderne skal sikre en uforurenet og velbeskyttet ressource til dækning af det fremtidige behov for vand af drikkevandskvalitet.

Områder med særlige drikkevandsinteresser kortlægges gennem grundvandskortlægningen. På baggrund af denne kortlægning lokaliseres følsomme indvindingsområder. Der er i dag lokaliseret indvindingsområder, der er følsomme over for nitrat, de såkaldte nitratfølsomme

indvindingsområder. I disse områder medfører de geologiske forhold, at der er en risiko for udvaskning af nitrat til grundvandet og dermed i sidste ende til drikkevandet. Områderne udpeges bl.a. på baggrund af tykkelse på dæklag, der kan virke reducerende på eventuel forurening, dæklag og den kemiske sammensætning af grundvandsressourcen.

Indenfor følsomme indvindingsområder udpeges med bekendtgørelsen indsatsområder. Indsatsområder er områder, hvor der er et konkret behov for beskyttelse af grundvandsressourcen. Som en del af udpegningen til indsatsområder vurderer Naturstyrelsen den konkrete arealanvendelse og om der er en blivende minimal udvaskning af nitrat til grundvandet. Dvs. det vurderes, om der er tale om areal, der anvendes til f.eks. erhverv et naturareal, og om nitratudvaskningen er konstant minimal som f.eks. i fredsskov, og på den baggrund udpeges området som et indsatsområde. Inden for udpegede indsatsområder er kommunerne forpligtede til at udarbejde indsatsplaner, der skal sikre drikkevandet.

1.3 Indvirkning på miljøet

Bekendtgørelsen medfører i sig selv alene en indirekte indvirkning på miljøet, men bekendtgørelsen opstiller forudsætninger og rammer, inden for hvilke kommuner og regioner kan træffe afgørelser, der kan medføre en væsentlig positiv indvirkning på miljøet.

Miljørapporten har vurderet områdernes indvirkning på biologisk mangfoldighed: befolkningen og landbrugsarealer; menneskers sundhed; jordbund, luft og klimatiske faktorer; materielle goder; kulturarv samt landskab.

Det vurderes, at bekendtgørelsen overordnet set har en positiv indvirkning på miljøet, da bekendtgørelsen fremadrettet sikrer uforurenede grundvand, der kan anvendes til drikkevand.

Indvirkningerne for de enkelte områdetyper uddybes i det følgende.

Der er ikke knyttet særskilte regler til udpegningen af områder med drikkevandsinteresser, og det vurderes derfor, at disse områder ikke har en væsentlig indvirkning på den biologiske mangfoldighed, befolkninger, landbrugsarealer, menneskers sundhed, flora og fauna, jordbund, luft, klimatiske faktorer, vandkvalitet, materielle goder, kulturarv eller landskab.

Bekendtgørelsens §§ 3-4 samt udpegningen af områder med særlige drikkevandsinteresser vurderes dog at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet for befolkningen i forbindelse med byudvikling.

Områder med særlige drikkevandsinteresser kan endvidere medvirke til en positiv indvirkning for menneskers sundhed, da udpegningerne i bekendtgørelsen sikrer kommuner og regioner rammer til at forhindre forurening af grundvandsressourcen og i sidste ende drikkevandet. Områder med særlige drikkevandsinteresser kan ligeledes have væsentlig indvirkning for materielle goder, da bekendtgørelsens §§ 3 – 4 kan have indflydelse på placering af anlæg samt byudvikling.

Bekendtgørelsens § 5 og nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder vurderes at kunne få væsentlig positiv indvirkning på miljøet for biologisk mangfoldighed, herunder flora og fauna, da spredningen af nitrat kan reduceres inden for disse områder. Ligeledes vurderes der at være en positiv indvirkning på menneskers sundhed, da udpegningerne i bekendtgørelsen sikrer kommuner og regioner rammer til at forhindre forurening af grundvandsressourcen og i sidste ende drikkevandet).

Bekendtgørelsens § 5 og udpegningen af nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet for anvendelse af landbrugsarealer, da spredningen af nitrat vil kunne nedsættes inden for disse områdeudpegninger. Da bekendtgørelsens §§ 3 – 4 kan

have indflydelse på placering af anlæg samt byudvikling vil bekendtgørelsen og udpegningen af nitratfølsomme indvindingsområder have indvirkning på materielle goder.

Bekendtgørelsens § 5 og nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder vurderes ikke at få væsentlig indvirkning på miljøet for kulturarv, landskab og befolkningen.

1.4 Alternativer

0-alternativet, som er den status, der ville være, hvis der ikke skete udpegning som angivet i bekendtgørelsen, vil medføre, at myndigheder, primært kommuner, ikke har den nødvendige baggrund for at træffe afgørelser som f.eks. husdyrgodkendelser.

Der er ikke mulighed for at place de pågældende områdeudpegninger på andre geografiske steder, da der er tale om objektivt konstaterbare forhold, baseret på bl.a. geologiske forhold.

Naturstyrelsen har ikke i scopingperioden modtaget forslag til alternativer.

1.5 Foranstaltninger til at begrænse væsentlige negative indvirkninger på natur og miljø, alternativer samt overvågning

Bekendtgørelsen omhandler alene udpegningerne af områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder og de generelle regler der har til formål at mindske forurening og negativ indvirkning på natur og miljø.

Bekendtgørelsens formål er at undgå og begrænse væsentlige negative indvirkninger på drikkevandsressourcen. Bekendtgørelsen danner grundlag for den videre beskyttelse og forebyggelse af væsentlige negative indvirkninger, f.eks. ved regionernes prioritering af oprydning af forurenede arealer og kommunernes indsatsplanlægning.

Da mange af miljøpåvirkningerne fra bekendtgørelsen vurderes at afhænge stærkt af de lokale forhold, må behovet for særskilte foranstaltninger for at undgå og begrænse mv. en eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet fastslås og håndteres i forbindelse med de kommunale myndigheders projektering eller planlægning, f.eks. byudvikling, indsatsplanlægning og godkendelse af husdyrbrug.

Der er derfor ingen foranstaltninger for at undgå eller begrænse væsentlige negative indvirkninger.

Naturstyrelsen har ikke modtaget forslag til alternativer.

Såfremt bekendtgørelsen ikke træder i kraft og der ikke udpeges områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder, vil kommunerne ikke modtage det fyldestgørende og opdaterede grundlag, der skal anvendes til kommunernes administration ved f.eks. miljøgodkendelser af husdyrbrug.

Natur og vandmiljø, herunder grundvand, bliver løbende overvåget i de nationale overvågningsprogrammer. Et revideret overvågningsprogram, der er tilpasset vandplanerne, der er i høring, er iværksat fra 1. januar 2011. Vandmiljøet overvåges af Det Nationale program for Overvågning af Vandmiljøet og Naturen (NOVANA). NOVANA har til formål at følge tilstanden i vandmiljøet og de væsentlige påvirkninger heraf samt at beskrive forureningskilder og andre væsentlige påvirkningers effekt på vandmiljøet.

Endvidere dokumenterer overvågningsprogrammet effekten af natur- og miljøhandleplaner og vurderer, om miljø- og naturkvaliteten opfylder de politisk fastsatte mål.

Med NOVANA opfylder Danmark sine internationale overvågnings- og rapporteringsforpligtelser og andre væsentlige nationale forpligtelser på vand- og naturområdet. NOVANA afrapporterer årligt, og den seneste rapportering er fra 2012.

Grundvand overvåges herudover via vandforsyningsselskabernes kontrol med grundvandet i indvindingsboringer (boringskontrollen).

1.6 Videre procedure

Efter den offentlige høring udarbejder Naturstyrelsen en sammenfattende redegørelse i forbindelse med bekendtgørelsens ikrafttræden.

2. Indledning

2.1 Baggrund for miljøvurderingen

I henhold til miljøvurderingsloven skal en myndighed, der tilvejebringer planer eller programmer, dvs. dokumenter, der fastlægger rammer for fremtidige anlæg eller arealanvendelser, foretage en miljøvurdering af den pågældende plan eller program.

Naturstyrelsen vurderer, at den foreslåede bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer, er et dokument, der fastlægger rammer for fremtidige anlæg og arealanvendelse som nævnt ovenfor. På denne baggrund har Naturstyrelsen gennemført en miljøvurdering af bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen er formelt set et landsplandirektiv.

Miljøvurderingsprocessen startede med en scopingfase den 2. juli 2013, hvor der blev foretaget en nærmere afgrænsning af, hvilke miljømæssige forhold der især forventedes påvirket i forbindelse med gennemførelsen af bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer.

På baggrund heraf sendte Naturstyrelsen brev til kommunale, regionale og statslige myndigheder, som derved fik mulighed for at fremkomme med ønsker til miljørapporten.

Naturstyrelsen har i den forbindelse modtaget høringssvar med bemærkninger fra Lolland Kommune, Hillerød Kommune, Assens Kommune, NaturErhvervstyrelsen, Danske Regioner og Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD).

Følgende emner er blevet nævnt som relevante for miljørapporten:

- Gødningsdata, afgrødedata og markvandingsdata (NaturErhvervstyrelsen)
- Geologisk lagfølge, hydraulisk ledningsevne, magasin- og lækageforhold, tektonisk situation, jordarternes adsorptionsevner og redoxforhold samt grundlæggende vandkemi (Lolland Kommune)
- Kvalificering af, hvorvidt indvindingen af grundvand ved Holmehaveværket er for høj (Assens Kommune)

Derudover var der generelt et ønske om tydelige regler, så der ikke kunne være tvivl om anvendelsen af de pågældende regler eller retstilstanden i øvrigt.

For så vidt angår høringssvaret fra Assens Kommune, vedrører det ikke den foreslåede bekendtgørelses område, men i stedet vandplanerne, der er i høring. Naturstyrelsen anser derfor høringssvaret som et høringssvar til vandplanerne.

De nævnte oplysninger fra NaturErhvervstyrelsen og Lolland Kommune anvendes løbende af den statslige grundvandskortlægning, der ligger til grund for den geografiske afgrænsning af områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder. Miljørapporten skal indeholde vurderinger af udpegningernes indvirkning på miljøet og ikke selve parametrene, på baggrund af hvilke der udpeges områder. Miljørapporten indeholder derfor ikke en vurdering af de nævnte oplysninger.

Herudover har Naturstyrelsen modtaget høringssvar fra Halsnæs Kommune, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, Erhvervs- og Vækstministeriet, Forsvarets

Bygnings- og Etablissementstjeneste samt Økonomi- og indenrigsministeriet, der dog ikke havde bemærkninger til scopinggen.

På baggrund af scopingfasen og de modtagne høringssvar, har Naturstyrelsen udarbejdet denne miljørapport.

2.2 Miljørapporten

Formålet med miljørapporten er at danne grundlag for, at borgere og berørte myndigheder får mulighed for at komme med relevante miljømæssige bemærkninger til den foreslåede bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer.

Til brug herfor fastlægger, beskriver og evaluerer miljørapporten den *sandsynlige væsentlige indvirkning* på miljøet, som vedtagelsen af den foreslåede bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer vil have.

Miljørapporten skal efter miljøvurderingslovens § 7, stk. 1, fastlægge, beskrive og evaluere den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyntagen til planens mål og geografiske anvendelsesområde. Desuden skal miljørapporten efter miljøvurderingslovens § 7, stk. 2, indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Miljørapporten skal dog kun indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder samt til, hvor detaljeret planen eller programmet er, hvad den indeholder, og på hvilket trin i et eventuelt planhierarki planen befinder sig.

3. Bekendtgørelsens indhold, hovedformål og forbindelse med andre planer

3.1 Bekendtgørelsens indhold og hovedformål

Ved afgørelser afsagt den 6. december 2012 fandt Natur- og Miljøklagenævnet, at miljøministerens afgørelse om at vedtage samtlige 23 statslige vandplaner var ugyldig. Som følge heraf er Naturstyrelsen blevet opmærksom på en formel problemstilling vedrørende udpegning af drikkevandsressourcer efter miljømålsloven¹.

Udkast til bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer er sendt i høring i otte uger med denne miljørapport. Bekendtgørelsen skal være i kraft, indtil de statslige vandplaner er endelige.

Udpegningen af drikkevandsressourcer, dvs. områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder sker efter miljømålslovens § 8 a i vandplanerne, der er i høring. Dette indebærer, at det formelle udpegningsgrundlag ikke er opdateret i forhold til de kortlægningsrapporter, som kommunerne har modtaget fra Naturstyrelsen. På den baggrund vurderer Naturstyrelsen, at der er behov for en formel, juridisk udpegning af områderne for at sikre grundlaget for kommuner og regioners sagsbehandling.

Udpegningen af områderne i vandplanerne, der er i høring, har formel betydning, da lovgivningen flere steder henviser til udpegningerne i vandplanerne. Dette kan have betydning for afgørelser, der meddeles, eller planer, der vedtages, som skal være baseret på endeligt vedtagne områdeudpegninger, da den sidste formelle områdeudpegning skete i 2005-regionplanerne med eventuelle tillæg, som ikke indeholder den nyeste viden om drikkevandsressourcer.

Udkastet til bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer har til formål at sikre, at den eksisterende viden om drikkevandsressourcer indgår i administrationen af områder med særlige drikkevandsinteresser mv. Herved tilgodeses kommunernes og regionernes behov for et administrationsgrundlag i forbindelse med den del af kommunernes administration, som skal være baseret på endeligt vedtagne områdeudpegninger efter miljømålslovens § 8 a, og i forbindelse med den kommunale planlægning, f.eks. indsatsplanlægningen efter vandforsyningsloven. Udpegningerne vil også efter bekendtgørelsens ikrafttræden kunne findes på Danmarks Miljøportal.

¹ Bekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (med senere ændringer)

Formålet med bekendtgørelsen er således at sikre den formelle udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder i henhold til lov nr. 571 af 24. juni 2005. Reglerne vil gælde for perioden frem til vandplanernes ikrafttræden for at sikre, at kommunerne får opdaterede og korrekt udpegede områder at forholde sig til. Der er ikke tale om en løbende opdatering af områdeudpegningerne, da der alene er tale om en overgangsordning.

Bekendtgørelsen vil ikke ændre på det faglige grundlag, kommunerne allerede har modtaget fra Naturstyrelsen i forbindelse med den løbende afslutning af den statslige grundvandskortlægnings arbejde. Der er alene tale om en formel udpegning af områderne i overensstemmelse med den faglige kortlægning og afgrænsning af områderne.

Bekendtgørelsens områdeudpegninger er også en del af vandplanernes udpegninger, der er i høring, og er derfor også en del af vandplanernes miljøvurdering.

Bekendtgørelsen, der som nævnt formelt set er et landsplandirektiv, udstedes med hjemmel i lov nr. 571 af 24. juni 2005 (ændringslov til planloven). Samme lov var baggrund for, at regionplanretningslinjerne fra Regionplan 2005 med eventuelle tillæg den 1. januar 2007 blev udstedt som et landsplandirektiv.

Med den foreslåede bekendtgørelse revideres regionplanretningslinjerne for så vidt angår udpegningen af drikkevandsressourcer.

Bekendtgørelsen udpeger således drikkevandsressourcer i form af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder samt udsteder nye retningslinjer i bekendtgørelsens §§ 3-5.

I perioden, indtil bekendtgørelsen træder i kraft, kan kommunerne fortsætte administrationen af lovgivningen. Naturstyrelsen har udarbejdet et vejledningsnotat af 2. juli 2013 til sagsbehandling på udvalgte områder, der bør følges, indtil bekendtgørelsen om udpegning af drikkevandsressourcer er trådt i kraft. Vejledningsnotatet behandler følgende områder: godkendelse af husdyrbrug, vedtagelse af indsatsplaner, byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser, afgørelser efter råstofloven samt afgørelser, der vedrører jordforureningsloven. Vejledningsnotatet er vedlagt som bilag.

3.2 Bekendtgørelsens bestemmelser

Bekendtgørelsen indeholder i §§ 3 - 5 bestemmelser, der har til formål at regulere kommunernes administration inden for byudvikling og placering af forurenende virksomheder mv. og afgørelser efter husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelserne gennemgås nærmere nedenfor.

Bestemmelserne i bekendtgørelsen er bindende over for både myndigheder og borgere, og myndighedernes fysiske planlægning og administration, herunder i relation til konkrete sager inden for de enkelte områdeudpegninger. Karakteren af retningslinjerne tildeler imidlertid et vist råderum i forhold til myndighedernes - typisk kommunernes - forvaltning af den enkelte retningslinje. Bekendtgørelsens bestemmelser sætter generelle rammer for myndigheders administration inden for områder med drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder. Bekendtgørelsen har derfor alene en indirekte indvirkning på miljøet, da den reelle indvirkning sker ved myndighedernes, primært kommunernes, administration. Miljørapportens vurderinger vil også afspejle dette forhold.

Da bekendtgørelsen vedrører hele landet, afspejler miljøvurderingen også dette relativt høje abstraktionsforhold. Der er derfor ikke foretaget vurderinger i denne sammenhæng af de enkelte

lokalområder, men foretaget en vurdering af den indvirkning, som bekendtgørelsens bestemmelser og områdeudpegninger generelt har på miljøet.

Ved bekendtgørelsens ikrafttræden ophæves samtidig en række retningslinjer fra Regionplan 2005 med eventuelle tillæg. Konkrete ophævede regionplanretningslinjer fremgår af Naturstyrelsens notat, der er vedlagt miljørapporten, og bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer.

3.2.1 Byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser

Bekendtgørelsens §§ 3 - 4 regulerer, i hvilket omfang der kan ske byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande uden for disse.

Indvindingsoplande uden for områder med særlige drikkevandsinteresser udpeges ikke formelt af Naturstyrelsen.

Bekendtgørelsens §§ 3 - 4 har følgende ordlyd:

§ 3. Ved placering og indretning af anlæg indenfor allerede kommune- og lokalplanlagte erhvervsarealer samt ved udlæg af nye arealer til aktiviteter og virksomheder, der kan indebære en risiko for forurening af grundvandet, herunder deponering af forurenede jord, skal der tages hensyn til beskyttelse af såvel udnyttede som ikke udnyttede grundvandsressourcer i områder med særlige drikkevandsinteresser samt indenfor indvindingsoplande til almene vandforsyninger.

Stk. 2. Særligt grundvandstruende aktiviteter må som udgangspunkt ikke placeres inden for områder med særlige drikkevandsinteresser eller indvindingsoplande til almene vandforsyninger med krav om drikkevandskvalitet, der ligger uden for disse. Som særligt grundvandstruende aktiviteter anses f. eks. etablering af deponeringsanlæg og andre virksomheder, hvor der forekommer oplag af eller anvendelse af mobile forureningskomponenter, herunder organiske opløsningsmidler, pesticider og olieprodukter.

§ 4. Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse skal så vidt muligt friholdes for udlæg af arealer til byudvikling.

Stk. 2. Der kan dog udlægges arealer til byudvikling, hvis det kan godtgøres, at der ikke er alternative placeringer, og at byudviklingen ikke indebærer en væsentlig risiko for forurening af grundvandet. Ved byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandværker uden for disse skal det af kommune- og lokalplanens retningslinjer fremgå, hvordan grundvandsinteresserne beskyttes.

3.2.2 Afgørelser inden for nitratfølsomme indvindingsområder

Bekendtgørelsen fastlægger derudover regler for, hvordan kommunerne skal administrere afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven inden for nitratfølsomme områder.

Administrationen afhænger af, hvorvidt der er tale om områder, hvor der er vedtaget en indsatsplan.

Bekendtgørelsens § 5 har følgende ordlyd:

§ 5. Afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven inden for nitratfølsomme indvindingsområder skal leve op til indsatsplanen efter vandforsyningsloven.

Stk. 2. Afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der ikke er udarbejdet en indsatsplan, skal sikre, at der ikke sker nogen merbelastning, hvis udvaskningen fra rodzonen overskrider 50 mg nitrat/l i eftersituationen.

Stk. 3. Afgørelser efter husdyrgodkendelsesloven inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der ikke er udarbejdet en indsatsplan, skal sikre, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau vedr. nitrat til grundvand overholdes.

3.3 Bekendtgørelsens forhold til andre relevante planer

Områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder udpeges ligeledes i vandplanerne, der er i høring. Høring af bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer og miljøvurderingen foregriber ikke høringen over de foreslåede vandplaner. Områdeudpegninger kan derfor som følge af høringssvar til vandplanerne ændres med vedtagelsen af vandplanerne, uanset at disse områder er udpeget i en bekendtgørelse.

Bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer udarbejdes med hjemmel i § 3, stk. 7, og § 7 i lov nr. 571 af 24. juni 2005 om ændring af planloven, bl.a. som følge af kommunalreformen.

Efter disse bestemmelser kan miljøministeren fastsætte overgangsregler frem til at endelige vandplaner foreligger.

Ved ikrafttræden af bekendtgørelsen vil der formelt ske udpegning af de nævnte områder. Kommunerne kan herefter lægge disse områder til grund for deres administration.

3.3.1 Indsatsplaner

Den foreslåede bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer udpeger indsatsområder. Indsatsområder er områder, hvor Miljøministeriets afgiftsfinansierede grundvandskortlægning har identificeret et behov for en særlig indsats til sikring af drikkevandsressourcen. Inden for udpegede indsatsområder er kommunerne forpligtet til at udarbejde indsatsplaner efter vandforsyningsloven. Indsatsplaner er kommunernes redskab til at sikre grundvandsbeskyttelsen og dermed også drikkevandsressourcen.

Indsatsområderne kan ses af den foreslåede bekendtgørelses bilag 3 og på Miljøportalen. Bemærk, at områderne først er formelt udpeget ved bekendtgørelsens ikrafttræden.

4. Nuværende miljøstatus

4.1 Generelt

Bekendtgørelsen udpeger fire områdetyper:

- områder med drikkevandsinteresser
- områder med særlige drikkevandsinteresser
- følsomme indvindingsområder
- indsatsområder.

Grundvandskortlægningen i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande uden for områder med særlige drikkevandsinteresser bygger på data om områdets geologiske opbygning og materialer, vandets strømning, magasinering, beskyttelse, kvalitet og udnyttelse samt områdets arealanvendelse og forureningskilder.

Indsamlingen af data afhænger bl.a. af lokal geologi. Ofte indgår borer, scanninger af jorden vha. geofysiske målinger, vand- og jordkemi, målinger af vandspejl, informationer om arealanvendelse (jord- og skovbrug) mv. Data samles ofte i geologiske og hydrologiske modeller.

Områdernes miljøstatus gennemgås i det følgende.

4.2 Områder med drikkevandsinteresser

Områder med drikkevandsinteresser er i Regionplan 2005 udlagt som områder hvor der skal ske en generel beskyttelse af grundvandet. Områder med drikkevandsinteresser kortlægges ikke direkte gennem grundvandskortlægningen, men kan revideres i forbindelse med kortlægningen og udpeges efterfølgende i en senere vandplan.

4.3 Områder med særlige drikkevandsinteresser

Områder med særlige drikkevandsinteresser skal, med en rimelig sikkerhedsmargin, sikre en tilstrækkelig uforurenat og velbeskyttet vandressource til dækning af det fremtidige behov for vand af drikkevandskvalitet. Denne vandressource vil være indeholdt dels i allerede udnyttede indvindingsområder, dels i endnu ikke udnyttede indvindingsområder.

I nødvendigt omfang skal den udpegede ressource kunne erstatte ødelagte eller overbelastede indvindingsområder. Den fysiske udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser afhænger af konkrete resultater af bl.a. grundvandsmagasinet's størrelse, ydeevne og strømningsforhold.

4.4 Følsomme indvindingsområder

På baggrund af grundvandskortlægningen som beskrevet oven for i afsnit 4.1 **Fejl!**

Henvisningskilde ikke fundet. lokaliseres følsomme indvindingsområder. Der er i dag lokaliseret indvindingsområder, der er følsomme over for nitrat, de såkaldte nitratfølsomme indvindingsområder.

Nitratfølsomme indvindingsområder er områder, hvor der er konstateret ringe geologisk beskyttelse over for nitrat. Hermed forstås tykkelse af reducerende dæklag, reduktionskapacitet i dæklag og magasiner samt grundvandsressourcens kemiske egenskaber.

Inden for disse områder medfører de geologiske forhold, at der er en risiko for, at der sker en udvaskning af nitrat til grundvandet, og dermed i sidste ende i drikkevandet.

Herudover findes nitratfølsomme indvindingsområder i områder, der er karakteriseret ved særlige parametre, f.eks. lerdæklag, magasinbjergart og grundvandskvalitet.

Yderligere parametre til at bestemme følsomme indvindingsområder er, om der sker nogen eller stor grundvandsdannelse, om der er en nitratkoncentration over 25 mg/l i en eller flere indvindingsboringer eller i grundvandsmagasinet, eller om der er nitratkoncentrationer over 5 mg/l med stigende tendens over en årrække.

Såfremt bekendtgørelsen ikke gennemføres, vil det betyde, at der ikke er klarhed over, hvor følsomme indvindingsområder findes, og der dermed ikke er mulighed for at foretage den nødvendige beskyttelse af drikkevandsressourcerne.

4.5 Indsatsområder

Inden for de nitratfølsomme indvindingsområder lokaliseres indsatsområder. Indsatsområderne lokaliseres, hvor en særlig indsats er nødvendig ud fra en vurdering af arealanvendelse, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse.

Da det er områder, hvor der vurderes at være behov for en særlig indsats, udpeges kun større sammenhængende områder.

Områderne udpeges på baggrund af grundvandskortlægningen, som indeholder en række GIS-temaer, bl.a. med landbrugsbedrifter, potentiel nitratudvaskning fra landbrugsregisterdata, beskyttede naturtyper, skov og skovrejsningsområder, byer mv.

Arealer, hvor nitratbelastningen er blivende minimal, skal som udgangspunkt ikke inkluderes i indsatsområderne. Det gælder f.eks. for befæstede arealer, vådområder, større sammenhængende arealer af skov, især fredsskov mv.

Indsatsområder danner baggrund for kommuners indsatsplaner, jf. lov om vandforsyning mv. § 13, hvor de initiativer, der skal iværksættes for at opnå beskyttelse af den nuværende og fremtidige drikkevands- og grundvandsressource, fremgår. Indsatsplanerne kan indeholde tiltag over for både nitrat og sprøjtemidler. Kommuner kan vedtage indsatsplaner uden for indsatsområder i henhold til lov om vandforsyning mv. § 13 a. Det kan f.eks. være i den situation, hvor der findes områder med stor grundvandsdannelse uden for et udpeget nitratfølsomt indvindingsområde eller indsatsområde, hvor kommunen ønsker at beskytte for f.eks. sprøjtemidler.

Såfremt bekendtgørelsen ikke gennemføres, vil det betyde, at der ikke er klarhed over, hvor der er behov for en særlig indsats, som følgelig heller ikke vil kunne foretages for at sikre den nødvendige beskyttelse af drikkevandsressourcerne.

5. Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt

5.1 Generelt

Bekendtgørelsen med tilhørende bilag fastlægger ikke indsatser, og bekendtgørelsen medfører derfor kun en indirekte indvirkning på miljøet. Da bekendtgørelsen er gældende for hele landet, omfatter beskrivelsen ikke særlige geografiske områder, men alene de emner, der (indirekte) kan berøres som følge af bekendtgørelsen.

5.2 Flora, fauna og den biologiske mangfoldighed

Bekendtgørelsen berører ikke direkte naturforhold i forhold til den biologiske mangfoldighed og flora og fauna. Indirekte kan bekendtgørelsens regler og områdeudpegninger dog berøre biologisk mangfoldighed væsentligt.

I Danmark findes landbrug i meget nær tilknytning med tilstødende farvande. Flere farvande er kendetegnet ved at være lavvandede og rumme en række arter og naturtyper, som er karakteristiske for de indre danske farvande. De marine vandområder kan være lavvandede og derfor være levested for bl.a. en lang række vandfugle, hvor særligt knopsvane og blichøne i perioder optræder i store antal.

Vandløbene løber ofte gennem opdyrkede arealer uden særlige naturværdier. De største naturværdier på de vandløbsnære arealer er derfor især knyttet til de enge og moser, der ligger på lavbundsarealer langs åerne, og som ofte er registreret som beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3. Da vandløbene ofte løber gennem opdyrkede arealer, kan vandløbenes vandmiljø og de vandløbsnære arealer påvirkes, hvis der administreres efter bekendtgørelsens § 5 i forbindelse med afgørelser efter husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven.

Enge og moser med tilknyttede småsøer på de vandløbsnære arealer rummer ofte en række nationalt og internationalt beskyttede arter, f.eks. spidssnudet frø, som er på habitatdirektivets bilag IV. Der er ingen systematisk kortlægning af forekomsten af beskyttede arter på disse arealer.

Søer er ofte beliggende i opdyrkede arealer uden særlige naturværdier. Søerne og omkringliggende natur kan derfor blive væsentligt berørt, hvis der administreres efter bekendtgørelsens § 5 i forbindelse med afgørelser efter husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven.

Bekendtgørelsen forventes ligeledes indirekte at berøre dyre- og planteliv, idet anvendelse af nitrat og sprøjtemidler i særlige områder kan medføre en påvirkning.

5.3 Befolkningen og landbrugsarealer

På landbrugsarealer anvendes i almindelighed nitrat og sprøjtemidler. Som følge af bekendtgørelsens generelle regler i § 5 kan landbrugsarealerne blive væsentligt berørt, primært i

forbindelse med afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven. Ligeledes kan landbrugserhvervet blive berørt i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug.

Bekendtgørelsen fastsætter i §§ 3 - 4 generelle regler, der skal regulere byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder. Befolkningen kan derfor blive væsentligt berørt i forbindelse med spørgsmål om byudvikling.

5.4 Menneskers sundhed og vand

Menneskers sundhed er et område, der kan blive væsentligt berørt af bekendtgørelsen, idet menneskers sundhed i høj grad afhænger af, at der nu og i fremtiden kan indvindes grundvand af en mængde og kvalitet, der sikrer rent drikkevand.

Bekendtgørelsen fastsætter rammer, der i sidste ende medvirker til at sikre grundvandet og dermed vores drikkevandsressourcer. Da bekendtgørelsen udpeger områder til beskyttelse af grundvandsressourcerne og fastlægger regler til samme formål, forventes det, at drikkevand berøres væsentligt af bekendtgørelsen. I sårbare områder kan grundvandet trues af et højt indhold af nitrat, forskellige pesticidrester og forureningstyper som er uønsket i drikkevandet.

Grundvandet skal beskyttes, så det nu og i fremtiden kan anvendes til drikkevand efter en simpel vandbehandling.

5.5 Materielle goder

Materielle goder berøres ikke selvstændigt, men kan berøres indirekte i forbindelse med indvirkning på landbrugsarealer og byudvikling. Se afsnit 5.3 ovenfor.

5.6 Jordbund, luft, klimatiske faktorer, kulturarv, landskab, arkitektonisk og arkæologisk arv

Jordbund, luft, klimatiske faktorer, kulturarv, landskab, arkitektonisk og arkæologisk arv vurderes alle at være områder, der ikke berøres væsentligt med bekendtgørelsen.

6. Relevante eksisterende miljøproblemer

6.1 Biologisk mangfoldighed, herunder flora og fauna

Anvendelse af nitrat og sprøjtemidler på bl.a. landbrugsarealer kan have en indvirkning på den biologiske mangfoldighed, herunder flora og fauna. Den samlede anvendelse af sprøjtemidler kan medføre en risiko for dyre- og planteliv. Herudover kan anvendelse af nitrat og sprøjtemidler på f.eks. landbrugsarealer udvaskes til overfladevande, hvor det i visse situationen kan medføre problemer i forhold til vandmiljøet.

I en række vandløb påvirkes naturtilstanden af intensiv grødeskæring, som er reguleret i vandløbsregulativerne for de offentlige vandløb, eller som udføres af private i ikke-offentlige vandløb. Grødeskæringen nedsætter den naturlige dynamik i vandløbet og forringer naturforholdene i vandløbet i en række vandløb over hele hovedvandoplandet, bl.a. fordi levesteder for fisk og vandinsekter forsvinder eller formindskes.

6.2 Befolkningen og landbrugsarealer

Tilførsel af kvælstof som følge af menneskelig aktivitet kan være en væsentlig årsag til forurening. I grundvand gør en overskridelse af grænseværdien for nitrat i drikkevand vandet uegnet som drikkevand.

Høje nitratkoncentrationer kan på den ene side udgøre et sundhedsmæssigt problem i drikkevand og kan på den anden side påvirke overfladevand via grundvandsbidraget, som i tørre perioder kan udgøre en betydelig del af vandføringen i vandløb. Nitratfølsomme indvindingsområder er en del af udpegningerne i bekendtgørelsen og kan ses i den foreslåede bekendtgørelses bilag 2.

Nitratfølsomme indvindingsområder udgør baggrunden for udpegningen af indsatsområder, hvor der pga. de geologiske forhold og arealanvendelsen er behov for en særlig indsats for at afværge risikoen for forurening af drikkevandsressourcen.

Miljøministeriet er i gang med at kortlægge nitratfølsomme indvindingsområder som en del af grundvandskortlægningen. Kortlægningsresultaterne kan også anvendes til at identificere områder, hvor der sker stor grundvandsdannelse. Disse områder kan være problematiske i forhold til udvaskning af sprøjtemidler til grundvandet sammen med andre forurenende stoffer. Der er typisk tale om nitrat, sprøjtemidler (pesticider), jordforureninger, industriområder, punktkilder og husdyrbrug.

6.3 Menneskers sundhed

Grundvandskvaliteten påvirkes bl.a. af nitrat fra udvaskning fra landbrugsarealer, mobilisering/opkoncentrering af naturligt forekommende stoffer som følge af indvinding af grundvand og miljøfarlige forurenende stoffer fra f.eks. dyrkede arealer, nedsivningsanlæg, byer, veje, forurenede grunde mm. Da menneskers sundhed i høj grad afhænger af både mængden og

kvaliteten af drikkevand, er forurening af grundvandet, der i sidste ende bliver til drikkevand et relevant miljøproblem.

7. Relevante miljøbeskyttelsesmål

I dette afsnit redegøres for de gældende miljøbeskyttelsesmål, som er relevante for den foreslåede bekendtgørelse. Miljøbeskyttelsesmål omfatter internationale mål, konventioner, EU-direktiver, nationale, regionale og lokale planer og mål.

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at denne er implementeret i dansk lovgivning.

Miljøbeskyttelsen i Danmark er i bl.a. baseret på beskyttelsesmål, som er indarbejdet i lovgivningen og fremgår af de enkelte loves formålsparagraffer.

Bekendtgørelsen er udarbejdet under hensyntagen til den gældende miljølovgivning, idet et bredt spektrum af love har betydning for gennemførelsen af indsatser over grundvandsbeskyttelse. Hertil kommer hensyn til gældende love inden for andre berørte sektorer, eksempelvis landbrugslovgivning.

Miljøbeskyttelsesmål er desuden indarbejdet i bl.a.:

- Aftalerne om Grøn Vækst
- Oversigten over statslige interesser i kommuneplanlægningen

Aftalen om Grøn Vækst fra 16. juni 2009 og aftalen om Grøn Vækst 2.0 fra 9. april 2010 var baggrunden for lovforslaget om etablering af 25 m zonen omkring indvindingsboringer til almen vandforsyning.

Oversigten over statslige interesser i kommuneplanlægningen sammenfatter statslige mål og krav af betydning for kommuneplanerne, baseret på eksisterende planer, programmer, handlingsplaner m.v. Drikkevand er en statslig interesse, og områder med særlige drikkevandsinteresser er derfor en integreret del af oversigtens kapitel om byudvikling. Idet bekendtgørelsen regulerer områdeudpegninger, herunder områder med særlige drikkevandsinteresser, der i sidste ende skal sikre drikkevandet, er bekendtgørelsens emner derfor også omfattet af de statslige interesser i kommuneplanlægningen.

8. Den sandsynlige indvirkning på miljøet

8.1 Indledning

I dette afsnit beskrives den *sandsynlige indvirkning* på miljøet, som den foreslåede bekendtgørelse vil medføre *fremadrettet*, idet det dog alene er de *væsentlige* indvirkninger, der vil blive beskrevet.

Beskrivelsen vil i overensstemmelse med miljøvurderingsloven bilag 1, litra f, tage afsæt i, hvilken indvirkning bekendtgørelsen vil have på den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser, samt arkitektonisk og arkæologisk arv og det indbyrdes forhold mellem ovenstående faktorer.

Den sandsynlige væsentlige virkning af bekendtgørelsen bygger på vurderingen af virkninger på længere sigt. De kortvarige virkninger afhænger af den kommunale implementering af bekendtgørelsens regler og gøres derfor ikke til genstand for vurdering i denne rapport.

Det er bekendtgørelsens regler samt den aktuelle viden, der vil være genstand for Naturstyrelsens beskrivelse, for så vidt angår de sandsynlige væsentlige indvirkninger på miljøet, som kan identificeres på baggrund af den planlagte indsats og med den aktuelle viden.

Bekendtgørelsen fastlægger rammerne for, men ikke detaljerne i, eller udformningen af de konkrete projekter. I en lang række situationer fastlægges den konkrete virkning af den foreslåede indsats på miljøet således nærmere ved den kommunale myndighedsbehandling af en afgørelse eller indsatsplan.

Bekendtgørelsen indeholder tre regler, der har til formål at understøtte grundvandsbeskyttelsen.

Reglerne har bindende virkning overfor myndigheders fysiske planlægning og administration, herunder i relation til konkrete sager. Reglerne tildeler kommunerne et vist skøn i forhold til forvaltning af de enkelte sagstyper. Reglerne skal lægges til grund for afgørelser om byudvikling i de udpegede områder samt ved afgørelser efter husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven.

Ved bekendtgørelsens ikrafttræden ophæves de tilsvarende retningslinjer fra regionplan 2005. Ophævede regionplanretningslinjer fremgår af Naturstyrelsens notat, der er vedlagt miljørapporten og bekendtgørelse om udpegnings og administration mv. af drikkevandsressourcer.

Nedenfor gennemgås bekendtgørelsens regler for områder med drikkevandsinteresser og områder med særlige drikkevandsinteresser (afsnit 8.2) samt følsomme indvindingsområder og indsatsområder (afsnit 8.3)

8.2 Drikkevandsinteresser

Bekendtgørelsen indeholder en udpegnings af bl.a. områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser.

Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for områder med særlige drikkevandsinteresser er en ramme for den målrettede grundvandsbeskyttelse. Områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser blev første gang udpeget i daværende amters regionplaner i 1997. Områder med særlige drikkevandsinteresser er udpeget som en ramme for rygraden i den danske vandforsyning og indeholder tilstrækkelige vandressourcer til dækning af det fremtidige behov for drikkevand til almene vandforsyninger. Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger dækker samlet set ca. 40 % af Danmark. Udpegningen af områder med særlige drikkevandsinteresser blev foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning nr. 4 fra 1995. Efterfølgende er udpegningerne af områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser blevet revideret i forbindelse med ved regionplanrevisionerne i 2001 og 2005. Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande uden for områder med særlige drikkevandsinteresser bliver kortlagt via den statsligt afgiftsfinansierede grundvandskortlægning. Bekendtgørelsens §§ 3 -4 danner grundlaget for arealer og planlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor disse.

Bekendtgørelsen udpeger områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser, som er vist på kort i bilag 1.

Der er ikke knyttet regler til udpegede områder med drikkevandsinteresser. Udpegningen af disse områder vurderes derfor ikke at have væsentlig indvirkning på den biologiske mangfoldighed; befolkningen, landbrugsarealer, dambrug m.v.; menneskers sundhed; flora og fauna; jordbund, luft og klimatiske faktorer; vandkvalitet; materielle goder; kulturarv eller landskab.

Bekendtgørelsens §§ 3 - 4 finder anvendelse i forbindelse med myndighedernes planlægning af og udmøntning af planlagt arealanvendelse. Bestemmelserne regulerer sammen med udmeldingen af de statslige interesser i kommuneplanlægningen, hvorledes placering af potentielt forurenende virksomheder og byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande kan finde sted. Generelt for bestemmelserne vurderes, at der er en positiv indvirkning på drikkevandet og grundvandets kvalitet, som følge af bestemmelserne om placering af potentielt forurenende og forurenende virksomheder i områder med særlige drikkevandsinteresser. Nedenfor følger en vurdering af indvirkning på specifikke områder.

8.2.1 Indvirkning på den biologiske mangfoldighed samt flora og fauna

Bekendtgørelsens §§ 3 – 4 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på den biologiske mangfoldighed, herunder flora og fauna, da retningslinjerne og områdeudpegningen som beskrevet udelukkende tager sigte på planlægning af arealanvendelse.

8.2.2 Indvirkning på befolkningen, landbrugsarealer mv.

Bekendtgørelsens §§ 3 – 4 vurderes at kunne få indvirkning på befolkningen i forhold til byudviklingen. Områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på landbrugsarealer mv.

8.2.3 Indvirkning på menneskers sundhed

Hensigten med bekendtgørelsens §§ 3 – 4 er at beskytte grundvandet. På den baggrund vurderes udpegningen at være medvirkende til en positiv indvirkning på menneskers sundhed ved friholdelse af arealer for forureningspåvirkning.

8.2.4 Indvirkning på jordbund, luft og klimatiske faktorer

Bekendtgørelsens §§ 3 – 4 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på jordbund, luft og klimatiske faktorer.

8.2.5 Indvirkning på materielle goder

Områder med særlige drikkevandsinteresser kan have væsentlig indvirkning på materielle goder i forhold til begrænsning af muligheden for etablering af visse typer anlæg f.eks. deponeringsanlæg og andre virksomheder, hvor der forekommer oplag af eller anvendelse af mobile forureningskomponenter som nævnt i bekendtgørelsens § 3. På lignende måde kan bekendtgørelsens § 4 og udpegningen af områder med særlige drikkevandsinteresser have væsentlig indvirkning på mulighederne for byudvikling inden for et OSD, jf. bekendtgørelsens § 4.

8.2.6 Indvirkning på kulturarv

Bekendtgørelsens §§ 3 – 4 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på kulturarv.

8.2.7 Indvirkning på landskab

Bekendtgørelsens §§ 3 – 4 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på landskab.

8.3 Følsomme indvindingsområder og indsatsområder

Bekendtgørelsen indeholder en udpegning af følsomme indvindingsområder med angivelse af, hvilken type forurening de er følsomme overfor, dvs. her nitratfølsomme indvindingsområder, samt indsatsområder.

De nitratfølsomme indvindingsområder blev første gang udpeget med amternes regionplan 2001. Udpegningen blev foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning nr.3 fra 2000: Zonering. Formålet med udpegning af nitratfølsomme indvindingsområder er, at afgrænse områder, som er særligt følsomt overfor forurening af grundvandet med nitrat. Udpegningen af de nitratfølsomme indvindingsområder blev revideret i forbindelse med regionplanrevisionen i 2005. Nitratfølsomme indvindingsområder kortlægges i forbindelse med miljøministeriets afgiftsfinansierede grundvandskortlægning. Kortlægningen sker i områder inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplunde til almene vandforsyninger uden for områder med særlige drikkevandsinteresser.

På baggrund af kortlægningen af nitratfølsomme indvindingsområder udpeges indsatsområder. Indsatsområderne er i denne sammenhæng kaldt indsatsområder med hensyn til nitrat. Indsatsområderne udpeges, hvor der er et dokumenteret behov for en særlig indsats med henblik på at begrænse nitratudvaskningen til grundvandet. Nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder er vist på kort i bekendtgørelsens bilag 2 og 3.

Kommunerne skal i henhold til bekendtgørelse om indsatsplan (BEK 1319 21/12/2011) udarbejde indsatsplaner for indsatsområder.

Der er nedenfor angivet de sandsynlige konsekvenser for miljøet af udpegningen, idet det nærmere konsekvenser afhænger af indholdet af de enkelte kommunale indsatsplaner.

Ved afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven inden for nitratfølsomme indvindingsområder samt afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven inden for nitratfølsomme indvindingsområder skal områdeudpegningen af følsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 anvendes.

8.3.1 Indvirkning på den biologiske mangfoldighed samt flora og fauna

Udpegede følsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 vurderes at have positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed samt flora og fauna, idet de udpegede områders belastning med f.eks. nitrat bliver begrænset.

8.3.2 Indvirkning på befolkningen, landbrugsarealer m.v.

Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på befolkningen.

Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder samt bekendtgørelsens § 5 vurderes at kunne have indvirkning på muligheder for anvendelsen af landbrugsarealerne i de nitratfølsomme indvindingsområder specielt i forhold til dyrehold. På lignende måde vil udpegede indsatsområder kunne have tilsvarende indvirkning.

Førnævnte skal ses i sammenhæng med, at husdyrgodkendelsesloven fastlægger nærmere bestemte beskyttelsesniveauer til beskyttelse af natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Disse beskyttelsesniveauer påvirkes bl.a. af udpegede nitratfølsomme indvindingsområder, som derfor kan få betydning for ansøgninger fra landbrug om tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug hos kommunen. Eksempelvis fastlægger husdyrgodkendelsesloven, at kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 sikre sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforeneligt med hensynet til omgivelserne. Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder kan derfor efter husdyrbruglovens regler have som konsekvens, at tilladelse ikke kan meddeles som ansøgt.

8.3.3 Indvirkning på menneskers sundhed

Bekendtgørelsens § 5 har til hensigt at beskytte grundvandet mod nedsivning af nitrat. Tilstedeværelsen af nitrat i grundvandet i Danmark er i det væsentligste forårsaget af den kvælstofomsætning, der foregår ved dyrkning af jorden. Overskud af kvælstof kan blive omdannet til nitrat og udvasket til grundvandet. Det er et problem, fordi nitrat kan have sundhedsskadelige effekter.

På ovenstående baggrund vurderes udpegede nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 derfor at have en positiv indvirkning på menneskers sundhed.

8.3.4 Indvirkning på materielle goder

Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder samt regulering efter bekendtgørelsens § 5 vurderes at kunne få negativ indvirkning på mulighederne for landbrugsdyrkning i nitratfølsomme indvindingsområder specielt i forhold til dyrehold. På lignende måde vil udpegede indsatsområder kunne have tilsvarende indvirkning.

8.3.5 Indvirkning på kulturarv

Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på kulturarven.

8.3.6 Indvirkning på landskab

Udpegede nitratfølsomme indvindingsområder og indsatsområder samt bekendtgørelsens § 5 vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på landskab.

9. Foranstaltninger for at undgå og begrænse væsentlige negative indvirkninger

Bekendtgørelsen med bilag udgør hovedforslaget i denne miljøvurdering.

I dette afsnit beskrives de planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet af gennemførelsen af bekendtgørelsen.

Bekendtgørelsen omhandler alene områdeudpegningerne af områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder og de generelle regler, der har til formål, at mindske forurening og negativ indvirkning på natur og miljø.

Selve bekendtgørelsens formål er at undgå og begrænse væsentlige negative indvirkninger på drikkevandsressourcen. Bekendtgørelsen danner grundlag for den videre beskyttelse og forebyggelse af væsentlige negative indvirkninger, f.eks. ved regionernes prioritering af oprydning af forurenede arealer og kommunernes indsatsplanlægning.

Da mange af miljøpåvirkningerne fra bekendtgørelsen afhænger stærkt af de lokale forhold, må behovet for særskilte foranstaltninger for at undgå og begrænse mv. væsentlig negativ indvirkning på miljøet fastslås og håndteres ved primært de kommunale myndigheders projektering eller planlægning.

Der er derfor ingen foranstaltninger for at undgå eller begrænse væsentlige negative indvirkninger.

10. Alternativer

10.1 Bekendtgørelsen

Bekendtgørelsens områdeudpegninger er udtryk for en faglig udpegning. Områderne er objektivt konstaterbare, og kan ikke placeres andre steder, da de udpeges på baggrund af de geologiske forhold i et givent område.

Da der er tale om faglige udpegninger, er der reelt ikke mulighed for opstilling af alternativer.

Naturstyrelsen har ikke modtaget forslag til alternativer.

10.2 0-alternativ

Såfremt bekendtgørelsen ikke træder i kraft, og der ikke udpeges områder med drikkevandsinteresser, områder med særlige drikkevandsinteresser, følsomme indvindingsområder og indsatsområder, vil kommunerne ikke modtage det fyldestgørende og opdaterede grundlag, der skal anvendes til kommunernes administration ved f.eks. miljøgodkendelser af husdyrbrug.

11. Overvågning

Natur og vandmiljø, herunder grundvand, bliver løbende overvåget i de nationale overvågningsprogrammer. Et revideret overvågningsprogram, der er tilpasset vandplanerne, der er i høring, er iværksat fra 1. januar 2011. Vandmiljøet overvåges af Det Nationale program for Overvågning af Vandmiljøet og Naturen (NOVANA). NOVANA har til formål at følge tilstanden i vandmiljøet og væsentlige påvirkninger heraf samt at beskrive forureningskilder og andre væsentlige påvirkningers effekt på vandmiljøet.

Endvidere dokumenterer overvågningsprogrammet effekten af natur- og miljøhandleplaner og vurderer, om miljø- og naturkvaliteten opfylder de politisk fastsatte mål.

Med NOVANA opfylder Danmark sine internationale overvågnings- og rapporteringsforpligtelser og andre væsentlige nationale forpligtelser på vand- og naturområdet. NOVANA afrapporterer årligt, og den seneste rapportering er fra 2012.

Grundvand overvåges herudover via vandforsyningsselskabernes kontrol med grundvandet i indvindingsboringer (boringskontrollen).

Miljørapport

Bekendtgørelse om udpegning og administration mv. af drikkevandsressourcer

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk